

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Kønsfordeling blandt edderfugle i Danmark 2024

Kolofon

Forfattere:	Zacharias Jacobsen
Foto:	Zacharias Jacobsen
Udgivelsesår:	2025
Redaktion:	Niels Søndergaard
Faglig kommentering:	Niels Henrik Simonsen, Rikke Bruun Pedersen, Danmarks Jægerforbund. Thomas Kjær Christensen, Institut for Ecoscience
Udgiver:	Danmarks Jægerforbund Vildtforvaltning og Uddannelse Molsvej 34 3410 Rønde Tlf.: 8888 7500 E-mail: post@jaegerne.dk www.jaegerforbundet.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Metode	5
Områdeoversigt	5
Resultater	6
Konklusion	7
Referencer	8
Bilag 1	9

INDLEDNING

Bestandsovervågning har et øget fokus i Danmarks Jægerforbund. Formålet med bestandsovervågning er at bidrage til Danmarks Jægerforbunds strategiske mål om bevare og udvikle mulighederne for at gå på bæredygtig jagt i Danmark. Mulighederne for at vurdere jagtens bæredygtighed er afhængig af et tilstrækkeligt stort datagrundlag om bestandene. Derfor har jægerne bidraget til forskellige undersøgelser med fokus på at indsamle viden om edderfugl bl.a. gennem vingeundersøgelserne, optælling af ynglende edderfugle, indsamling af vægtdata og kønsoptællinger af edderfugle. Denne rapport omhandler sidstnævnte optælling, som har været udført tidligere i 2011 og 2021.

Det er almindeligt med en overvægt af hanner blandt edderfugle, men der har gennem en længere årrække været en faldende andel af hunner i den flywaybestand, som de danske edderfugle er en del af (Berg & Bregnballe, 2020). Sammenholdt med en generelt faldende bestand giver dette anledning til bekymring for bestanden, hvilket bl.a. har resulteret i udarbejdelsen af en international forvaltningsplan for edderfuglen (Lehikoinen, et al. 2022).

Målet med denne optælling er at bidrage til den eksisterende viden om edderfugl, således at den fremtidige forvaltning kan ske på et fagligt og oplyst grundlag. Selve resultatet giver en indikation af kønsfordelingen i den danske vinterbestand, umiddelbart inden edderfuglene begynder at drage mod ynglepladserne i Danmark eller de øvrige lande mod nord og nordøst. Tidligere har det været muligt at vurdere kønsfordeling af hunner gennem vingeundersøgelsen. Da der ikke længere må nedlægges hunner, er det ikke muligt at vurdere kønsfordelingen gennem vingeundersøgelsen.

Optællingen er foretaget af frivillige jægere og naturentusiaster, og der skal lyde en stor tak til alle involverede for indsatsen. Særligt tak til Anders Bruun Nørring og Christian Lundberg Eilers fra Danmarks Jægerforbunds Strand- og havjagtudvalg, som har stået for koordinering og fordeling af lokaliteter blandt de frivillige.

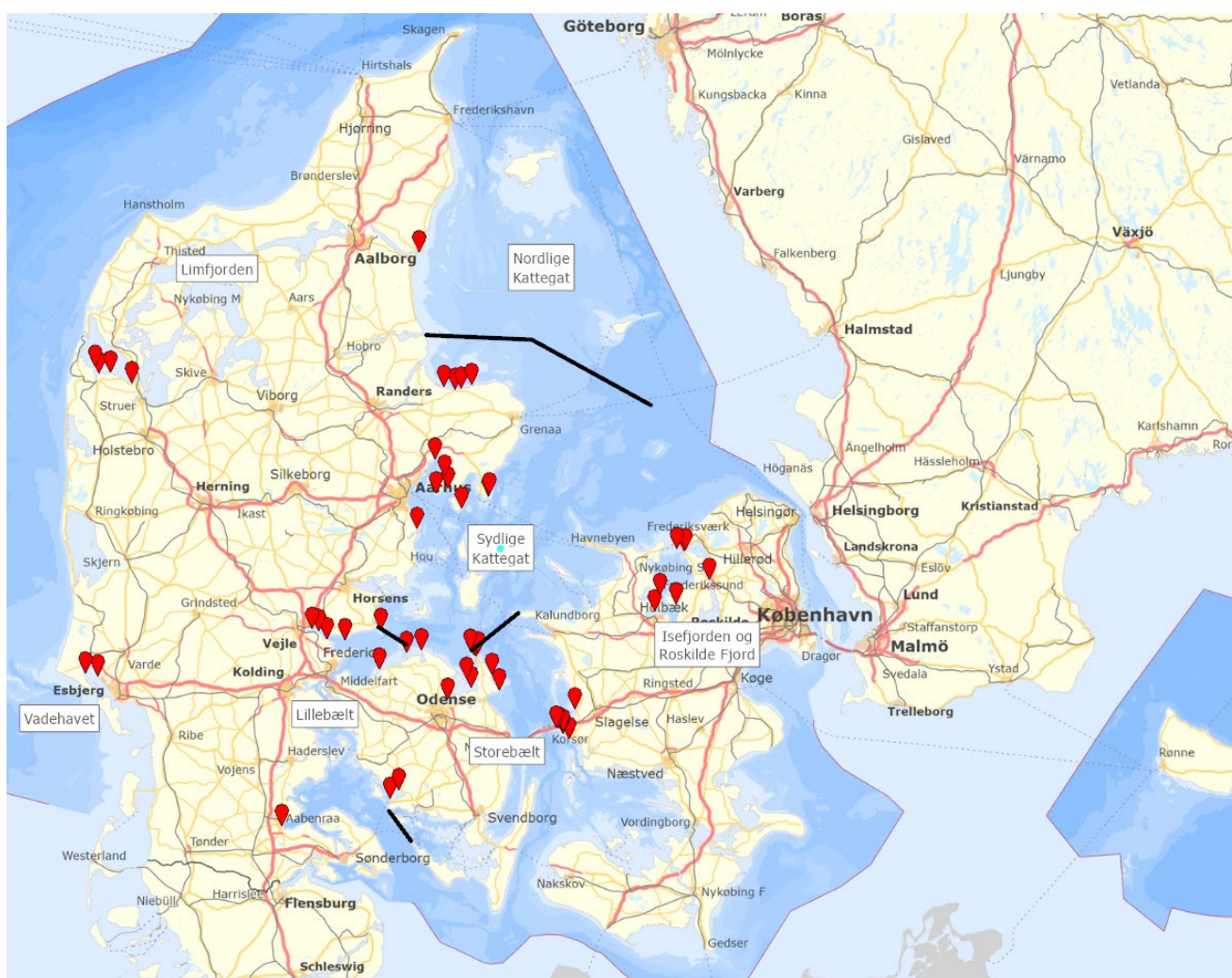
METODE

Den anvendte metode svarer til den metode, som blev anvendt under tilsvarende optællinger i 2021 og 2011 (se Christensen, 2011).

Optællingen af edderfluglene er hovedsageligt foretaget fra land, men i enkelte tilfælde er der talt fra opankret båd. Fuglene er talt i dagene d. 9.-10. marts 2024 indenfor tidsrummet 06.00 til 12.00. Der er ikke nødvendigvis talt i hele tidsrummet, men alle tællinger er foretaget indenfor det nævnte tidsrum.

Antallet af hanner og hunner er optalt på hver enkelt lokalitet, og det er forsøgt at tælle alle de edderfugle, der enten opholdt sig i området eller trak forbi. En oversigt over lokaliteterne kan ses i Figur 1. Lokaliteterne er opdelt i 7 forskellige farvande/områder, som er afgrænset af land og de sorte grænse på kortet (se figur 1).

OMRÅDEOVERSIGT

Figur 1 Lokaliteter hvor der er talt edderfugl. Tællingerne er inddelt efter farvand/område - delvist afgrænset af de sorte linjer.

RESULTATER

Der er i alt optalt edderfugle på 52 lokaliteter, og 34 jægere har deltaget i optællingen. Lokaliteterne fordeler sig primært langs Jyllands østkyst, omkring Fyn, mindre dele af Vadehavet, den sydvestlige del af Limfjorden og på Nord- og Vestsjælland (se Figur 1). Både antallet af edderfugle og kønsfordelingen varierer en del mellem lokaliteterne (se Bilag 1), men hannerne var i overtal på stort set alle lokaliteter. Der er udeladt resultater hvor der ikke har været angivet fordelingen mellem hanner og hunner.

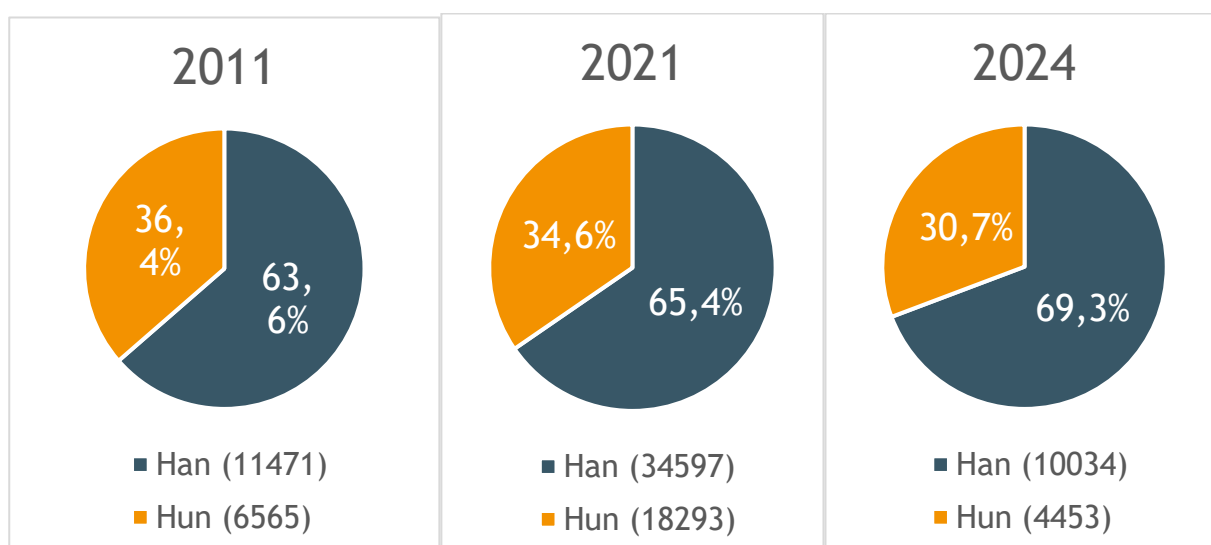
Antallet af optalte fugle på hver lokalitet varierede fra seks til ca. 2.000 individer, mens andelen af hanner varierede fra 45% til 86%. I alt havde 11 lokaliteter 75% eller flere hanner. I gennemsnit blev der optalt 281 edderfugle pr. lokalitet. Af tabel 1 fremgår resultaterne fordelt efter område/farvand. Sammenstillingen i tabel 1 indeholder ikke tællinger for lokaliteter hvor der er talt under 20 fugle. Kønsfordelingen varierer i tabel 1 fra et gennemsnit på 78,2% hanner (Storebælt) til et gennemsnit på 65,0% hanner (Nordlige Kattegat, Isefjorden og Roskilde Fjord). Det samlede resultat af tællingen viser en gennemsnitlige kønsfordeling hvor 69,3% var hanner og 30,7% hunner (se tabel 1).

Område/farvand	Antal lokaliteter	Hanner	Hunner	Total	Hanner i %	Hunner i %
Lillebælt	7	1027	486	1513	67,9%	32,1%
Limfjorden	3	1030	515	1545	66,7%	33,3%
Nordlige Kattegat	1	332	179	511	65,0%	35,0%
Storebælt	7	1351	377	1728	78,2%	21,8%
Sydlig Kattegat	16	2347	1136	3483	67,4%	32,6%
Vadehavet	2	1762	581	2343	75,2%	24,8%
Isefjorden og Roskilde Fjord	5	2185	1179	3364	65,0%	35,0%
Hovedtotal	41	10034	4453	14487	69,3%	30,7%

Tabel 1. Optalte edderfugle og kønsfordeling 2024 - resultaterne er opdelt efter område/farvand.

Tællinger fra lokaliteter hvor der er talt mindre end 20 fugle er undladt, for at undgå tilfældige udsving i resultaterne.

Resultater fra Danmarks Jægerforbunds kønsoptællinger af edderfugle i 2011, 2021 og 2024 viser at andelen af hanner udgjorde henholdsvis 63,6%, 65,4% og 69,3% (se figur 2).

Figur 2 Kønsratio for optalte edderfugle fordelt over 2011, 2021 og 2024.

KONKLUSION

Ved at sammenholde optællingen med de tidligere resultater fra henholdsvis 2011 og 2021, viser der sig en svag stigning i andelen af hanner ved optællingen i 2024. I 2011 blev der talt 18.036 edderfugle fordelt på 24 lokaliteter, hvoraf 64 % var hanner (Christensen 2011). Ved optællingen i 2021 blev der talt 52.890 edderfugle, fordelt på 101 lokaliteter, hvoraf 65 % var hanner.

Andelen af hanner i denne optælling nærmer sig den samme fordeling, som er fundet ved regelmæssige optællinger af trækkende fugle ved Femern Bælt. Her er der fundet en fortsat faldende andel af hunner i bestanden for perioden 2013-2019. Senest i 2019 hvor andelen af hunner udgjorde 31,5 %, mod 34,0 % ved tællingerne i 2013. (Berg & Bregnballe, 2020).

Til trods for at der talt på færre lokaliteter i denne optælling (ift. 2021), er det fortsat tydeligt, at andelen af hanner har en tydelig overvægt og endda er svagt stigende. Primært fugle, som opholder sig relativt tæt på kysten, indgår i denne optælling, og kun få egentlige træksteder indgår som lokaliteter. Hvis der havde indgået flere lokaliteter i optællingen og lokaliteter længere til havs, kan det ikke udelukkes, at resultatet ville have været anderledes.

For at kunne overvåge udvikling i kønsratio for edderfugl er det vigtigt at optællingerne gentages med passende mellemrum.

REFERENCER

Berg, P. & Bregnballe T. 2020: Forårstrækket af Ederfugle gennem Femern Bælt 2009-19: Trækkets forløb og udviklingen i antal og kønssammensætning. DOFT 114 s. 42-55.

Christensen, C.L. 2011: Kønsfordeling blandt edderfugle i Danmark 2011. Fagrapport, Danmarks Jægerforbund.

Dahl, J.C. 2021: Kønsfordeling blandt edderfugle i Danmark 2021. Fagrapport, Danmarks Jægerforbund.

Lehikoinen, P., M. Alhainen, M. Frederiksen, K. Jaatinen & S. Nagy (compilers) 2022: International Single Species Action Plan for the Conservation of the Common Eider *Somateria m. mollissima* (Baltic, North & Celtic Seas, and Norway & Russia populations) and *S. m. borealis* (Svalbard & Franz Josef Land population). - AEWA Technical Series No. 75, Bonn, Germany.

BILAG 1

Resultater

Nummer	Lokalitet	Farvand	Dato	Antal hanner	Antal hunner	Optalt i alt	Hanner %	Hunner %
1	Løserup Strand, Holbæk Kommune	Isefjorden og Roskilde Fjord	10-03-2024	4	4	8	50%	50%
2	Hørby Havn, Holbæk Kommune	Isefjorden og Roskilde Fjord	10-03-2024	4	1	5	80%	20%
3	Knebel Vig	Sydlig Kattegat	09-03-2024	188	119	307	61%	39%
4	Ud for Brinken 37 4200 Slagelse	Storebælt	10-03-2024	13	16	29	45%	55%
5	Gl. Løgten Strand/Vosnæs i Kalø Vig	Sydlig Kattegat	09-03-2024	73	19	92	79%	21%
6	Hegedal Fjellerup, Norddjursland	Sydlig Kattegat	10-03-2024	18	3	21	86%	14%
7	Hals	Nordlig Kattegat	10-03-2024	332	179	511	65%	35%
8	Juelsminde	Lillebælt	09-03-2024	372	132	504	74%	26%
9	Odense Fjord Boels Bro - Vestermanen - Gabet	Sydlig Kattegat	09-03-2024	277	79	356	78%	22%
10	NNV for Nørre Nisum	Limfjorden	10-03-2024	7	5	12	58%	42%
11	Jeppes Led ved Toftum Bjerge	Limfjorden	10-03-2024	1000	500	1500	67%	33%
12	Kabbel NNØ for Lemvig	Limfjorden	10-03-2024	18	7	25	72%	28%
13	Gjellerodde N for Lemvig	Limfjorden	10-03-2024	12	8	20	60%	40%
14	Fra Skallingen til Ho Bugt (Vest)	Vadehavet	09-03-2024	1500	500	2000	75%	25%
15	Frederikssund (tippen ved Frederikssund)	Isefjorden og Roskilde Fjord	10-03-2024	12	13	25	48%	52%
16	Korsør Lystbådehavn/Badstuen	Storebælt	09-03-2024	229	58	287	80%	20%
17	Korsør Havn	Storebælt	09-03-2024	18	12	30	60%	40%
18	Halsskov Havn mod revspidsen (Halsskov Odde)	Storebælt	09-03-2024	68	29	97	70%	30%
19	Revspidsen (Halsskov Odde) og nord mod Storebæltsbroen	Storebælt	09-03-2024	605	102	707	86%	14%
20	Alhøjvej (Korsør syd mod lystskoven)	Storebælt	09-03-2024	398	148	546	73%	27%
21	Østerløb - imellem Orø og Sjælland	Isefjorden og Roskilde Fjord	10-03-2024	1023	505	1528	67%	33%
22	Molshoved, Molshovedvej 23, 8420	Sydlig Kattegat	10-03-2024	95	77	172	55%	45%
23	Sjelborg, Ho Bugt (Øst). Bulbjergvej 6, 6710 Esbjerg	Vadehavet	10-03-2024	262	81	343	76%	24%
24	Kulhuse mole, Isefjord	Isefjorden og Roskilde Fjord	09-03-2024	434	262	696	62%	38%
25	Kulhuse mole, Roskilde Fjord	Isefjorden og Roskilde Fjord	09-03-2024	366	229	595	62%	38%
26	Enebærødder (Fyn)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	263	149	412	64%	36%
27	Flyvesandet (Fyn)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	91	58	149	61%	39%

Nummer	Lokalitet	Farvand	Dato	Antal hanner	Antal hunner	Optalt i alt	Hanner %	Hunner %
28	Fogense, V for Bogense	Lillebælt	09-03-2024	134	69	203	66%	34%
29	Begtrup Vig (Strands)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	67	49	116	58%	42%
30	Lushage (Helgenæs)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	29	20	49	59%	41%
31	Sønderstrand (Aabenraa Fjord)	Lillebælt	09-03-2024	34	17	51	67%	33%
32	Lystrup Strand (Norddjursland)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	23	20	43	53%	47%
33	Rygårde Strand (Norddjursland)	Sydlig Kattegat	09-03-2024	10	5	15	67%	33%
34	Holtser Hage	Lillebælt	10-03-2024	52	26	78	67%	33%
35	Mørkholt Strand (Lille Afrika)	Lillebælt	10-03-2024	54	34	88	61%	39%
36	Fjellerup	Sydlig Kattegat	09-03-2024	49	42	91	54%	46%
37	Æbelø	Sydlig Kattegat	10-03-2024	788	310	1098	72%	28%
38	Bøjden v. Faaborg	Lillebælt	09-03-2024	365	200	565	65%	35%
39	Stavre	Storebælt	10-03-2024	9	3	12	75%	25%
40	Bøgebjerg Strand	Storebælt	10-03-2024	14	5	19	74%	26%
41	Alpehau	Storebælt	10-03-2024	20	12	32	63%	38%
42	Fyns Hoved	Sydlig Kattegat	10-03-2024	4	3	7	57%	43%
43	Korshavn (Fyns Hoved)	Sydlig Kattegat	10-03-2024	75	42	117	64%	36%
44	Løkkebakken (Mejlø)	Sydlig Kattegat	10-03-2024	28	14	42	67%	33%
45	Stige Bådhavn	Sydlig Kattegat	09-03-2024	3	3	6	50%	50%
46	Faldsled Havn	Lillebælt	09-03-2024	9	3	12	75%	25%
47	Ajstrup Strand syd for Aarhus	Sydlig Kattegat	09-03-2024	10	9	19	53%	47%
48	Hassenør	Sydlig Kattegat	10-03-2024	186	83	269	69%	31%
49	Elsegårde Strand	Sydlig Kattegat	09-03-2024	97	52	149	65%	35%
50	Bredballe	Lillebælt	10-03-2024	10	3	13	77%	23%
51	Rosenvold Hage	Lillebælt	10-03-2024	16	8	24	67%	33%
52	Lynæs Strand	Isefjorden og Roskilde Fjord	10-03-2024	350	170	520	67%	33%
I alt				10118	4497	14615	69%	31%

DANMARKS JÆGERFORBUND

Molsvej 34
8410 Rønde
Tlf. 88 88 75 00
post@jaegerne.dk

Publikationen er udgivet af Vildtforvaltning og Uddannelse, Danmarks Jægerforbund.

Vildtforvaltning & Uddannelse arbejder med interessevaretagelse, vildtforvaltning, vildtbiologisk og jagtfaglig ekspertise, samt jagtrelaterede aktiviteter. Afdelingen planlægger og udfører aktiviteter vedr. jagtfaglige kurser og uddannelser, våben og skydning, hunde og vildt som råvarer.

Fotograf: Zacharias Jacobsen, Danmarks Jægerforbund